

ગૂજરાત વિદ્યાર્પીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૌપીરાઝિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૭૮૦ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ: મળુ-મણિ બાટકમાં

૨૥૫૫

૨૫

શ્રી વિનય.

મનુ-મણી નાટકનાં ગાયનો.

શ્રી દેશી નાટક કંપની લીમીટેડ.

આવૃત્તિ ૧ પહેલી.

પ્રત ૨૦૦૦.

‘થ’ સ્વામિત્વના સર્વ હક પ્રસીદ્ધ કર્તાએ (કંપનીએ) સ્વાધીન રાખ્યા છે માટે પ્રસીદ્ધ કર્તાની રજા સીવાય કોઈએ છાપવું, છપાવવું, વેચવું, વેચાવવું, કે ભજવવું નહીં.

અમદાવાદ.

ડાયમંડ બુચિલી પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં
દેવીદાસ જગનભાઈ ધરીએ છાપ્યાં.

કે. સલાપોસના દરવાજે.

સંવત ૧૯૬૩ સને ૧૯૦૬

કીંમત ૦-૨-૦ (બે આના.)

શ્રી વિનય મનુ-મણી નાટકનો દુક સાર.

અંક પહેલો.

મંગલાચરણ.

પ્રવેશ ૧ લો—કિર્તિપુરીના મહારાજ કીર્તિસીંહનું તથા તેમના બાણેશ ચંદ્રસીંહનું શીકારે નીકળવું. માર્ગમાં છુટા પડવું, ચંદ્રસીંહનું જંગલમાં આવી ચડવું મુગટનું મળવું, કીર્તિસીંહનો પાછો મેળાપ, મુગટનું અર્પણ કરવું, ધડાકા સાથે વનદેવીનો દેખાવ. મણી કન્યાનું હિરપત્ર મળવું, સોંપવું, રાજ તથા મણી કન્યાનું જવું, ચંદ્રસીંહ વિમાસણમાં, ચંદ્રસીંહ તથા તેના મિત્ર દુર્ગતસીંહના હવાઈ વિચારો.

પ્રવેશ ૨ જો—રાજ્ય ઝવેરી રતનચંદ તથા તેની સ્ત્રી ધનકોર સે. દાણી, કંજુસની કહાણી, બીખારીની માગણી અને ધમાધમ.

પ્રવેશ ૩ જો—રાજ્ય ગણીકા મદનીકાની આગ્રાથી મનુભાતે જોતાવવા નીકળેલી મદનીકાની દાસી પરાધીનપણા વીસે વીચારો, મનુભાથી મેળાપ, મનાવી પ્રેમ પાન કરાવવા લઈ જવું.

પ્રવેશ ૪ મો—મદનીકા, પ્રીતમને મળવાના તાનમાં, દાસી માર-
ફતે મનુભાનો પ્રવેશ, કપટથી વચન લેછ છતા
થવું, પ્રેમ માગણી, વાદવીવાદ, મનુભાનો તીરસ્કાર,
ચાલ્યા જવું.

પ્રવેશ ૫ મો—બાગમાં મણી કન્યા તથા સાહેલીઓ, ગમ્મત,
ગરબો, મનુભાનું આવવું, નીદ્રા, સ્વપ્નાવસ્થા, વિચારો,
સાહેલીઓની ગમ્મત.

પ્રવેશ ૬ મો—રતનચંદ ઝવેરીના દીકરા ફક્રડલાલ, તથા તેની
વહુ પાનકોર, કળેડાની કહાણી, ધનકોરનું પાનકોર
ને પરાણે કથામાં લઈ જવું.

પ્રવેશ ૭ મો—ચંદ્રસીંહ તથા દુર્ગનસીંહના રાજ્ય, રમણી, અને
તાજ, બાલતના હવાઈ વિચારો, રાજ્ય ગુણીકા મદની-
કાની મંડપમાં જતી સ્વારી, મનુભા, મણી કન્યાનો
મેળાપ, હાસ્ય વિનોદ, અને વિદાયગીરી.

પ્રવેશ ૮ મો—મંડીલની હરીશ્ચંદનો દરબાર, શસ્ત્રવિદ્યા, ચંદ્રસિં-
હનું પરાક્રમ, ઉવટમાં મનુભાની જીત, મનુભાનું ચંદ્ર-
સીંહથી ધાયલ થઈ ચાલ્યા જવું.

રજસો.

અંક બીજો.

પ્રવેશ ૧ લો—સાધુરાજ અને શીષ્યો બજન. મનુષા તથા વિ-
જયસીંહ જંગલમાં, સાધુરાજથી મેળાપ, તથા દવા
માટે સાધુરાજનાજ આશ્રયમાં રહેવું.

પ્રવેશ ૨ જો—ગુરુજી, કથા, બજનની ગરમા ગવરાવરાવી સર્વે
વિદાય કરવાં, પાનકોરની મીઠી લલુતા.

પ્રવેશ ૩ જો—મંડીલ જીતનાર ચાલ્યો જવાથી કીર્તિ
લગીરીમાં, ચંદ્રસીંહથી મેળાપ, ચંદ્રસીંહનું રાજાની
આજ્ઞાથી જીતનારની શોધમાં જવું મદનીકાથી મેળાપ,
વાદવીવાદ, છેવટે ચંદ્રસીંહનું મદનીકાના પ્રેમમાં ફસાવું.

પ્રવેશ ૪ થો—વિરહ વ્યાકુળ મણી કન્યા, આશાસન, ચંદ્રસીંહથી
મેળાપ, પ્રેમની માગણી, વાદવીવાદ, મણીકન્યાનો
તીરસ્કાર.

પ્રવેશ ૫ મો—ઝવેરી રતનચંદને ત્યાં ગુરુજીનું જન્મવા આવવું,
પાનકોરને પલાળવા ચલન, પાનકોરનો તીરસ્કાર. શેઠને
બરમાવી, પાનકોરને દસ્તાવી, પીએર વિદાય કરાવવી,
ગુરુજીનું કામ વાસનાર્થે પાછળ પાછળ જવું.

પ્રવેશ ૬ ઠો—ગુરુજીનું આશ્રમમાં આવવું, ગામ જવાની ધમાલ,
શીષ્યોને આજ્ઞા, મમ્મત

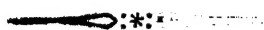
પ્રવેશ ૭ મો—જંગલમાં પાનકોર તથા ગુરુજી વાદવિવાદ, પા-
નકોરનો તીરસ્કાર, સીદાઇના જોરથી પાનકોરને મુઠ્ઠા
પમાડી ગુરુજીનું પાનકોરને કોથળામાં ઘાસી વિદાય થવું.

પ્રવેશ ૮ મો—મનુભાની શોધમાં મણી કન્યા, મનુભાથી મેળાપ,
વિરહ, મણી કન્યાનું પર્વતપરથી નદીમાં પડવું.

અંક ત્રીજો.

- પ્રવેશ ૧ લો—ગુરુજીનો, કોથળા સાથે અજાણતાં પાનકોરના પી-
એરમાંજ ઉતારો, કોથળામાં પાનકોરને બદલે હડકાયા
ડાંધીઆને પુરવો.
કોથળો લઈ ગુરુજીનું જવું.
- પ્રવેશ ૨ મો—મનુભા તથા મણી કન્યાનો જંગલમાં ફરી મેળાપ,
પ્રજ્ઞાસો, બંનેનું કીર્તિપુરી તરફ વિદાય થવું.
- પ્રવેશ ૩ મો—મઢનીકા અને ચંદ્રસીંહ, ગમ્મત, રાજાને ઠાર કરવા
યુક્તિ રચવી, મનુ તથા મણી કન્યાનું છુપા આવવું,
રાજાનું આવવું, રાજાને પ્રેમધેત્રો બનાવી દારૂમાં ઝેર
આપવાની યોચારી, મનુભાનું બહાર પડવું, પોમળનું પકડા-
વું, મઢનીકા તથા ચંદ્રસીંહને કેદ કરી દરબારમાં લેવાં.
- પ્રવેશ ૪ મો—ગુરુજી તથા પાનકોર વાળો કોથળો, કોથળા સાથે
ગુરુજીના પ્રેમનાં કાઢાં, કોથળામાંથી ડાંધીઆનું નીક-
ળવું લટકાળીનો લટકાળો, ગુરુની ફજેની, પસ્તાવો.
- પ્રવેશ ૫ મો—દરબાર, મનુભા રાજા કીર્તિસીંહનોજ પુત્ર છે એમ
જાહેરથવું, વિસ્મયતા, કેદીઓનો ન્યાય, તેમને માફી,
મનુ તથા મણી કન્યાનો કીર્તિસીંહના હાથે હસ્તમેળાપ,
છેવટનો આનંદ.

શ્રી વિનય. મનુ-મણી નાટકનાં પાત્રો.

પુરુષ વર્ગ.

કિર્તિસિંહ.....કિર્તિપુરીનો માહારાજ.

ચંદ્રસિંહ.....કિર્તિસિંહનો ભાણેજ.

મનુભા.....નાટકનો નાયક—(પાછળથી) કિર્તિસિંહ
પુત્ર.

દુર્જનસિંહ.....સામન્ત, ચંદ્રસિંહનો સાબલી.

વિજયસિંહ.....સામન્ત, મનુભાનો મિત્ર.

રતનચંદ.....રાજ્યનો મોટો જવેરી.

ફકડલાલ.....રતનચંદનો પુત્ર.

ગુરજ-સાધુરાજ-શીષ્યો-સીપાઇઓ-બીખારી

સ્ત્રી વર્ગ.

મહનીકા.....રાજ્યગણીકા, કિર્તિ રાણી.

મણીકન્યા.....નાટકની નાયકા, યી કલ્પત્ર

કરેલી કન્યા.

ધનકેર.....રતનચંદની

પાનકેર.....ફકડલાલ

સાહેલીઓ-દાસીઓ-બીજી સ્ત્રીઓ.

શ્રી પાર્થનાથાય નમઃ

શ્રી વિનય.

મનુ-મણી નાટકનાં ગાયનો.

અંક પહેલો.

મંગલા ચરણ.

બાળાઓ—

હરનિષ મમ ત્રાતા શીવ તું (૨)
મોહ ત્યાગી દીન રાગી (૨),
હર ચરણ તન મન અરપણ-હરનિષ ૦—
જનમ મરણ ટાળી નાથ
ઝટકર દુઃખથી હર તું
તું અનાથનો છું સાથ (૨)
તવ વિનય નમન આ મનધર-હરનિષ ૦—

બાળાઓ—

આપો તેવું લેશો ભરી હરીની એ નિતિ રીતિ
હરીની એ નિતિ રીતિ જાણે નર જેને વીતી —આપો ૦—
જાણે છતાંય મોહ નથ મુકાયરે —આપો ૦—

ચંદ્ર રવિ તારા અને વૃક્ષ નદી ને મેહ;
 પરમારથ કારણ સજ્યાં મોંઘી માનવ દેહ
 કહી " જીવ ચેત " સન્ત જીવ સુકાયરે —આપો—

ચંદ્રસિંહ—

૧

બસ રાનમાં ગાનમાં તાનમાં ધ્યાનમાં
 મને મૃગયાનું જ્ઞાન-લાગ્યું તાન —બસ—
 જાય અરે શું જાય પેલું લાંબી લાંબી ફાળે (૨)
 મૃગલું મધુરું અહા ખરે ખર હા (૨) બસ—
 ન જાણે એ જોર મ્હારું દોડતું તેથી બિચારું (૨)
 જશે કયાં એ વાર ? બસ ગયું અરે હા બસ—

ચંદ્રસિંહ—

૨

કરું હવે અમન અમન, મેળવી એ નાર
 મન હરણી માનુની, બનાવું તાબેદાર
 સુંદરીનો સુખકર, કર કર ધરું
 ધન ઉડાવી ગગનમાં, વિજય વિજય કરું —કરું—
 રામા સાથે રાજ્યપાટ, પદ્મલામાં મળ્યું
 રામા રાજ્ય ફૂલ સાજ, ભાગ્યતો ફળ્યું.
 મગન મગન લ મન લગન અમન અમન ખરું
 ધન ઉડાવી ગગનમાં, વિજય વિજય કરું—

રતનચંદ—

૩

ઘટ'પટ' કંઈ કંઈને સમજાવી બાઈ પૈસો પેઢા કર્યો

કામનો—ઘટ'પટ'

માતા પિતા સુત બંધુને બેનડી બહેવાર વસુ વિણ ના-

મનો-બસબસ૦-ઘટ'૦

માન ને ખાનપાન પૈસાથી થાય છે મોટો વેપાર જ

કામનો—બસબસ૦—

પૈસાની પ્રીતડી સંસાર રીતડી પૈસો પ્રભુ આપા

સૌં બસબસ૦—

ધનકોર-રતનચંદ-માગણ— ૪

કંજુસ કેરી કમાણીરે આખર ધૂળ ધાણી

છાની રહે બેશ બેશ ફેરવે શુ' પૈસાપર પાણી-કંજુસ૦-

બલે શરીરની ચમડી તૂટે,

પણ હાથેથી ન દમડી પૂટે

સાચી જગે તે કહાણીરે—આખર—કંજુસ૦—

પળી પળી બલે સીંચે કુપણ પણ

રામ ઉઠાવે મારો કુરપો

રાબા હુ'ટે ઘર આગે બાળે

કાંતો તરકર લે દઇ કુરપો

પરંતુ પાણી પુ'જી ટકે ના

વેઠ વઢે એમ વાણીરે—આખર—કંજીસ—

આવ્યા બાંધી મુઠી જાંવુ' ઉઘાડે હાથ

હાથે કંચુ સાથે ખીજી ન કોઈ સાથ

ચુપ ચુપ ડાહ્યાલા, નીકળ અહીંથી ખહાર

નીકર ખાઈશ માર, કોઈ કરે ન ખહાર

૩૧ બેલી કિરતાર વાત જાણીરે—આખર—કંજીસ—

હતી—

૫

છે નોકરી દુઃખનું મૂળ શૂળ સૌને મોટી

હાય હાયરે શૂળ સૌને મોટી (૨) છે—

સારો દીવસ સેવા બજાવી, પોઠવું આખર થાકી

શત વીતી ન માલમ પડે કે ઝટ નોકરી જાગી—શૂળ—છે—

આમ દોડાવે તેમ દોડાવે, કરાવે સર્વે વેઠ

ધિક્ક જગતમાં જીવતર તેનું (૨) ભરે આશરે પેટ—

શૂળ—છે—

પડીત જ્ઞાની ધ્યાની સર્વે લાખી ગયા વિચારી

શુભામગીરી છે નફ્ટ નોકરી (૨) નહીં કરવી તે સારી

શૂળ—છે—

મનુષ્ય—

૬

દુઃખીઓ આ દુનીઆમાંરે હુ' અહીંથી તહીં અથડાઉં
ચઢતી પડતી દશા ચક્કરે ચઢતાં ગોથાં ખાઉં

કોણ કુટુંબે જન્મ થયો ?

ખાળ કાળ શી રીતે ગયો ?

ઉંચો ચઢી ભવસાગર મોજે નીચો પડી પછડાઉં—દુઃખીઓ

વિરંગી રંગો રમીઓ બહુ

જંગલ જંગલ ભમીઓ સહુ

ખમતો દુઃખ સુખ સર્વ તરેહનાં અજબ સ્થિતિ

દુઃખીઓ.

(ખરેખર કહ્યું છે કે)

સુખ આંખુ' તો ભોગવો દુઃખ આંખુ' તો તેમ

સુખ દુઃખ બે ફેરા ફેરે ચક્ર ફેરે છે જેમ

(માટે)

સુખ ઉપભોગો ભોગવવા

દુઃખના દહાડા પશુ રહેવા

ધાર્યું ધરણીધરનું થાતું માની મન ન મુંઝાવું—દુઃખીઓ

દાસી-મનુષ્ય—

૭

પ્રેમી પ્રેમની ખ્યાલી પ્રેમમાં મહાલી

હથી હથી પીવરાવો

રસિલા ઓ તલસાવો ના-પ્રેમી—

પ્રેમ વારીનો ઘુંટડો, પ્રીતે પીતા ઠોક
 પીએ તે મુકે નહીં, કહે ગમે તે લોક-પ્રેમી૦-
 પ્રેમ હેમ આ વિશ્વમાં, હેમ થકી મુલવાન
 હીમ સમ હૈયાને કરે, શીતળતાનું જ્ઞાન-પ્રેમી૦-

મદનીકા મનુષા—

૮

વડો વડાઈ ના કરે, તું માને મશગુલ,
 રો મુખથી ના કહે, લાખ અમારું મૂલ
 કવેરી પાસે ના કરે, હીરો મુલ કખૂલ
 અનધડ પાસે ના કહે, તો હીરાની ભૂલ—
 નાદાન મહુ માન ન માગતું
 ન જાણતો રાજા તુને બચાવશે
 રાણી પાસે રાજા ગુલામ— નાદાન૦-
 માનીલ અભિમાન મુકી, મન મહીં શું રીસ છે ?
 રીસ શાની ધુતારી, મુક લવારી તારી— નાદાન૦-
 (ઠીક છે ઠીક જોઈ લઈશ) (જોવાનું હજુ બાકી હશે ?)
 કાવે પે કરતું જલે બેઠી મહારો ઈશ છે
 ઇશ જોઈ છું તહારો કરે છે શું બિચારો ? -નાદાન૦-

મણી—

૯

લટકેને મટકેરે લાલ તણ લોભાણી લટકે
 પ્રેમ તણા ખટકેરે—

અંતર ઉંચું નીચું થઈ થઈને અટકે

આતુરને અટકેરે—

પ્રીતમ બાંધી પ્રેમ તણા પટકે—

ભટકે—

અહાહા અહાહા અહોહો અહોહો

કોઈ માગે સોનું બાધ કોઈને તો હીરા

કોઈ માગે લુગડાં ને કોઈને દાગીના

(માડું મન) બમરથી ભટકેરે

લાગ્યું પ્રેમ સાકરના કટકેરે

સાકરને કટકે સુધારસ ઘટકે

ભટકે ને અટકેરે

અહાહા અહાહા અહોહો અહોહો—

ભટકે

મણી-સખીઓ.—ગરબો. ૧૦

ચોકના તે સાલબાને સજની નિહાળો

કેવો રસીયો એ રજની સંજાથરે રંગે મહાલે ૧

શાંતિ સુધારસ સિંચતો સલણો

બાળે બાળાને માઝમ રાતરે અંતર સાહે છે—

ચંદ્ર વશ્યો આઠાશમાં, પોયણ જળની માંલ

પ્રેમ મંત્ર પોતે જપી, લળી લળી લાગે પાય

લુલી દેહનું જાન, પ્રીત પાનમાંને

વહાલમ શીદને નમેરા તમે થયાં જો

પ્રીત થ'ખીણી પ્રેમ મેદાનમાં
 વીંધી ચાલ્યા ંહાલમ 'હ બાણુમાંરે — ંહાલમ
 જ્ઞાન ધ્યાન વિસરી સખી, ખાન પાન અલીરામ
 હરતાં ફરતાં એકલાં બાણુ સુંદર શ્યામ
 રઠ લાગી રસીક રઠ લાગી
 પ્રીત વચનની વાંસળી વાગી—રસીક—
 મારા ભવની તે ભાવટ ભાગી

૧ સ્વપ્નામાં મળીયા સુહાગી—
 મેં પેંથ ન્યારો અતી, ંહાલમ તણો વિરામ
 પાર પલકમાં પામવા, અવિનાશી દે હામ
 પરવશ પર્યાં અમે પ્રીતી કરીને
 બહેની નગુણા નણુદલ વીર
 આંગણીએ આવો તમેરે હે વનમાળી
 ખ્યાં ઝળ્યાં અમે બોલતાં
 યજ્ઞ વારી શ્યામ શરીર—આંગણીએ—

મણી-સખીએ—

૧૨

પ્રીતી પાર, વડેલી એ બહેન જાજ રીસાય શુ.
 મીઠી આશે જડેલો એ બહેન જાજ રીસાય શુ.
 કેની લટકાળી ભાળી આંખો રૂપાળી ?
 આલી કેણુ મળ્યો વનમાળી ?
 બહુ બોલના—

નારે ના બા

હટ દુર શી જરૂર—વાહ

નનારે નન રીસાયશું—પ્રીતી—

ફક્કડલાલ—

૧૨

બન્યા આ ફક્કડ બંદા (૨)

કંઈ કંઈ કરીને ધંધા (૨)

પંકાયા જગમાં બંધા (૨)

ફક્કડ છું, અક્કડ છું, વક્કર છું બેઠો ખોઈ-બન્યા

હસું કે રડું, રડાવું કે નડું

હાહા એ વાહ વાહ એ ફક્કડના છે એ ફંદા/બન્યા—

પાનકોર-ફક્કડ—

૧૩

મુંગી મરમર કર હઠના હઠીલી કનત

કર હઠના હઠીલી કનત નણી તું ત્હારી વાત

મારું ધુતારી લાત, જેવી જત તેથી ભાત-મુંગી—

હાજી હાજી કરું, ત્હોયે સતાવો

ખાળા અનાથ ઝાલીને હાથ

સાથે હયો નાથ, કરે કોણ જુદારો સાથ-મુંગી—

પાનકોર—

૧૪

વરસાદ અને વહુઓને છે જગમાં ઝરવાનું મરવાનું

થોડા પડે તો કે' થોડો પડે છે

ઘણો પડે કહે છે ઘણો નડે છે

કામ કરી કરી થાકી જતાં પશુ સાસુ નણુંદથી ડરવાનુ
ડરવાનું-વરસાદ-

બોલીએ નહીં કે' મુગી ડસે છે

બોલીએ તો કહે કેવી બસે છે

હાજી હાજી સઉને કરતાં ટપલા ખાઈ પેટ ભરવા
નું ભરવાનું-વરસાદ-

સુનાં ઠીકરાં વહુનાં કલેડાં

વેંદે તોયે કર્મે જડેલાં

નાનાં ચને મોટાં સઉકેલું કાને ભુલી ભુલી કહી ધર-
વાનું ધરવાનું-વરસાદ૦-

મેનુ-મણી—

૧૫

રસીલા રસીલા સ્વીકારો મારો ન મોહન માર

હ્યાં આવો આવો, હીલ દબાવો, નાહી' જાઓ,

લ્યો લેવરાવો પ્રીતીનો ખહાર— રસીલા૦—

જાઓ જાઓ બોલો શું ?

રાખો કંઈ જાન રાખો કંઈ સાન

રામા ઘટે ન આવું, ભામા ઘટે ન આવું

જીતીને આવ્યા સુધી, મનને મનાવી લઈ

કરો ન પ્યાર—પોટો બેવાર— રસીલા૦—

મધ લોભી મધુકર કહી

સુકે ન મધુ આવાસ

પ્રાણથી મધ ગ્યાડું ગણે

પુર પ્રીતીનો પાસ

રંગીલા છબીલા ઇગાળા સીધાવો જીતશે

ઈચ્છતી અબળા આવાર—

રસીલા—

મનુ-મણી—

૧૬

મનહરણી આ મન હરી લીધું તે આજ

ઠેલા આવજો હો -

લટકે લોભાતાં લોપી લલનાએ લાજ—ઠેલા—

ભામા ભાન બુલાવ્યું બુલો ભમું તુજ કાજ—ઠેલા—

રસીયા રસીક તમે છો રંગ બીના મહારાજ—ઠેલા—

ચતુરા ચીતડું ચેરી રમી રહી ચિતમાંજ—ઠેલા—

જીવન ખમા ખમા છે ઘણું જીવો શીરખાજ—ઠેલા—

દરખાર—ડે-સ—દેવો.

અંક પહેલો સમાપ્ત.

અંક ખીનો.

સાધુઓ—

૧૭

જાગીને (૨) તું જીવડા દેખરે શું અચળ છે જગમાં
પૃથ્વી અચળના, પહાડ અચળના, અચળ ન સાગર નીર
તેમજ છે ઘરખાર, રૂપાળી નાર, પુત્ર પરીવાર
મુરખ મન ધરરરરરરર—જાગીને—

જમી અચળના, લોગ અચળના, અચળ ન તારૂં-શરીર—
રો રહ્યો શું ધીર, સમજ નર વીર, કાળતું તીર
વાગશે સરરરરરરર—જાગીને—

ગુરુ—

૧૮

માળા ઓ ખાપ મહારી માળા
તહારા વિના અમે ઠાલા, તહારા સઘળા છે ચાળા
તહારા થકીજ રૂપાળા—માળા—
પડતાં મણકોજ ઐક, બુદ્ધિ સુઝે અનેક
રાખે જ્યાં ત્યાં તું ટેક, મોંઢે રાખી વીવેક—માળા—
ખની ભગત હું થયો હાલ ન્યાલ.
નામે નારાયણે મોટો દીપ્તો માલ
તહારા વડે છે આ ધંધોને સમાલ
પહોંચી ધીરે ધીરે ઠેક, થઈ શેઠનો હું શેઠ
પુરે પેશે ભરું પેટ—માળા—

મહાનીકા-ચંદ્રસિંહ-

૧૯

રંગીલા રસીલા છબીલા મોરે રસીયા

મનમાં વશીયા મ્હારારે—

હોજી—

જીવ જીદાર્થ હવે ન ગણુશે

પ્રીત વિનાનું બીજું ન બણુશે

અમન અમન ઉડાવો મોરે રસીયા—

મનમાં—

વાહ મધુરી પ્યારી મળી છું

રૂડી રતી ગુલાબ કળી છું

થનક થનક હુમ ચાલો મોરે રસીયા—

રનમાં—

મણી—

૨૦

ઉર હર્ષ ના સમાતો તમ નામ જીભથી લેતાં

તમ નામ જીભથી લેતાં, આનંદ અર્થ હેતાં—ઉર્ધ્વ—

આવો ના સતાવો,

રસીલા નાથ નમીરા—

ઉર હર્ષ—

કમળ વસે કાસારમાં, ચંદ્ર ચંદ્રો આકાશ

અંતર જે વચ્ચે છતાં, સદા હૃદયમાં પાસ—ઉર હર્ષ—

મણી—

૨૧

સજની ખોલના, જુ જાણે હાલ (૨)

શીખ બહુ આપે, શું અભણતું— સજની.—
 વંઝ્યા કેમ કહી શકે, પ્રસવ વેદના પોડ ?
 લખપતી બાણે નહીં કહી, શું નાણાની ભીડ ?—સજની.
 આખરની ખીરકોલીને, શું સાકરનું બાન ?
 અંધાને શું આરશી, ખેરાને શું ગાન ?—સજની.—

મણી—

૨૨

આ રહીરે, પિયુ આવો આવો ખ્યારા—
 મોહન વેલી, પ્રીતમ મહેલો, બશેા જીવનહારારે ? હુ—
 અમૃતને આ કુપ છે, કરો પ્રીતમ મમપાન
 વિરહ ઉનળે બહાલમા ! સુકાશે થ્યો ધ્યાન— હુ.—
 દેવાંશી પ્રીત મીઠડી, મોહન ! મધુરી નાર.
 ફરી ફરી મળેાં નથી, ભાગ્ય વિના ભરથાર— હુ'—

ચંદ્ર—મણી—

૨૩

મધુરી માન મન મીઠડી મીલાવતું
 મધુરી માન મનથી હૃદય તનથી ના બણતી
 સખળ થઈ જાણના ન સતાવ તું
 અખળ છતાં લવલેશ તને હું ના ગણતી
 રસીલી આખ રસ કરી મન ભાવતું—મધુરી—

આંદો સુરજ ભેડ છે, નરનારીની ભેડ
 સારસતુ ભે ભેડણું, જ્યાં ત્યાં ભેડા ભેડ
 ભેડ વિના શું વિશ્વમાં, ભેડ પુરે છે કો'ડ
 ચંદ્ર મણીતું ભેડણું

.....ચુકતું માથા ફેડ

નફટ ફટભા ઝટપટ દુર તું
 દુરૈતું નીચ દુર નહિ અહિં આવતું
 ભાવિ બુલાવે બાન—મધુરી—

ગુરુ—

૨૪

ચુક્તી કરતાં, મારી મરતાં લેવી કળજે હરણાં ફરતાં
 મનહર પ્યારી, ઠરૂં હું મહારી, મનહું ઠારી ઠરતાં
 ઉડાવું મોભે અધધધધ

જગ જન સહુ ભેભે અહહહહ—ચુક્તી—

કારજ સરતાં, જરી ન ડરતાં,

પ્રેમી સાગર તરતાં તરતાં

હાલી ચાલી, રંગે મહાલી, હીંમત ઠાલી ધરતાં

ઉડાવું મોભે અહહહહ

જગ જન સહુ ભેભે અધધધધ—ચુક્તી—

પાનકોર—

૨૫

સાચા રનેહી વિના, દુઃખ ક્યાં ઉચાડું ?

શાંતિ નહીં અંતરમાં ધારૂં—સાચાં—

વાડ વિના આ વેલી નાંધારી

એળે જાગે જીવતર માડૂં—સાચાં

મધ્ય દરીયે જીવ મરછ અમુઝાયે

હરી તું ઉઘાડે દયા બાડૂં—સાચાં—

ચુર-પાનકોર—

૨૬

દર દુર જા ધુતારા દુર મગદુર શું ?

શું સતાવી કામિનીને શું બતાવે શુર તું ?

હું કયાં સતાવું, બોલ ન આવું

ધીમી જરા પડ પ્રાણ

બોલ તારા લાગે મહેને બાણ

મીઠી મીઠી આ વાણ, અહા ! જીવું પરમાણ

કાળ આવ્યો છે જાણ

અરે જા જા જા

પ્રિય ના ના ના

(માન મહારૂં, જાન તહારૂં, ઝટપટ ઠેકાણે લાવ)

જા જા નફ્ટ પુર ફુર તું—દુર દુર—

મણી—

૨૭

મમ નાથ નમેરા થયા

સકળ આ સુનો છે સંસાર જીતીને શું કરવું—મમ—

જોયું જગતમાં જોઈને, નાના થવામાં સુખ છે
 મોટા થયા ખોટા થયા મોટા થયા ત્યાં દુઃખ છે
 આકાશમાં તારા જીવો સુખે ચળકતા જાય છે
 મોટા થયા ચાંદો સુરજતો, રાહુથી ઘેરાય છે.
 દીન રહવાના આ રહ્યા
 અકળ આ પ્રીતીનો ંહેવાર— જીવીને—

મણી—

૨૮

મુજ અખળાની સરજી મરજી
 તું સુણજે ત્રીકમજી અરજી
 બહાલા જેરો જગત ઉલટતાં
 તુંજ રહો છું હરજીજી—મુજ—
 ઘર ત્યાગી વનમાં ગઈ, વનમાં લાગી લાલ
 માર મરેલીને પ્રભુ, દુઃખીઆરી એ ચાલ—મુજ—
 પ્રેમ અને સુખ વિશ્વમાં બે સાથે મુશકેલ
 જગરાયા માયા જુદી, અજળ તહારો ખેલ—મુજ—

અંક બીજો સમાપ્ત.

અક ૩ જો.

બધા—

૨૯

જલે આઝ્યા ગુરૂ મહારાજ, દુઃખડાંને હરીયાં
 સૌ સફળ થયાં અમકાજ ચીતડાં આ ઠરીયાં
 તમ ચરણ શરણથી નાથ પાપો સૌ જાયે
 જવ જનમ મરણના ત્રાસથી પણ છુટાયે
 ધન્ય ઘડી ધન્ય આજ આજ તણો દહાડો
 મોજુ પધારીયા શીરતાજ જવ જાવટ કહાડો જલે—

મજી—

૩૦

ઠહાલીડા યૌવન દહાવા દ્યોને,
 છોગાળા સંગમ સુખડાં ઘોને
 કાય તણો મહેં આ મંડપ રચ્યો રસીલા
 હવે આવો ને કરવા ઉપલોગરે— ઠહાલીડા—
 મોટું બંધન પ્રેમનું, પ્રિતમ ચતુર સુજણ
 જમર વાંસને છેદતો, પંકજને દે પ્રાણ ઠહાલીડા.—

મનુ—મજી—

૩૧

ચાલો (૩) અલખેલા, મનડે માનેલા, આ છેલા,
 આનંદ રંગ રેલીએ ચાલો—
 મોહન વેલી મેળ્યે જાગ્ય શાળી

વેલી મળેલીના છે વનમાળી

પ્રીતમ પ્રીતીતું પાન-

ઝ હાં હાં

કરે કરાવી મુળણુ—

ઝ હાં હાં—

ચાલો—

ઘાકરીઓ—

૩૨

જાઓ યોલો ના યોલાવો ના શરમાવશેરે.

નવ નવ રમણી સંગ રમીને

કમળ કમળ પર ભ્રમર ભમીને

રમતા ભમતા મમ મંદીરના આવશેરે૦—જાઓ૦—

કંઈ યોલી કંઈ નાથ ! કરીને

કંઈ તરછોડી હૃદય ધરીને

યોટો ડાળ કરીને નહી લોભાવશેરે—જાઓ૦—

ઘાકરીઓ—

૩૩

બુંટો જોખ્યાની બહાર, રાણા શાણા સરદાર

સકળ જગતનો સાર, મીઠી લામનીઓનો પ્યાર

જ્યાં કહો ત્યાં તૈયાર, મનના મોહન હૈયા ફાર બુંટો૦—

તન મન વશ કરનાર પ્યારા, કમળ નયનને માર

ચહાતાં વારંવાર ઝવન ઝવના શણગાર બુંટો૦—

લટકાળી લટકાળી લટકારીરે નીકળો.

ધીમે ધીમે ઓ લટકાળી.

ખાવા પીવાનું ઘણું ઘરેણું

સાસુ નવદનાં છે નહીં મહેણું

અહાહાહા આહોહોહો

હશી હશીને લઈશું તાળીરે—નીકળો—

પ્રીતેથી પોઢો પ્યારી પલંગે

આવો રસીલો તમારી સંગે

અહાહાહા અહોહોહો

તમ જોવી રૂપાળી ન જાળીરે—નીકળો—

શ્રી કન્યા તથા સર્વે— ૩૫

ઉમંગ અંગ અંગ છે ધન્ય દીન આજે

પ્રભુ મહારા ગિરિધારા ધારા ગુણ તહારા, ગાઉ પ્યારા.

શીવદામીને, ખલદામીને, સુખપામીને, શીવ નામીને

પ્રિયતમે સાથે, મેળવી નાથે! નમું સંગાથે—

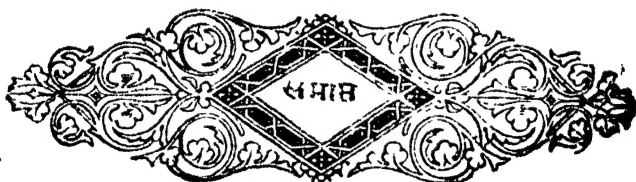
જય—જય—જય—

સત્યને તું હારજે, માતીએ વધાવજે,

અસત્યને ડુબાવજે, પાપીને ક્ષમાવજે—

સત્યની ખાંદ્ય તું, સત્યને રહાય તું, સત્યને રહાય તું
હૃદ દેવા

તારક તું, સંહારક તું, ઉપકારક તું, ચીત્ત ઠારક તું,
ઉભંગ—

બહેર ખખર.

—(૦)—

નીચે લખેલાં પુસ્તકો શ્રી દેશી નાટક કંપની લીમી
ટેડનો મુકામ બ્યાં હોય ત્યાંથી રોકડી કૉમતથી મંગાવ
શેવાં વેચ્યુપેબલ અથવા નાટપેડ કાગળ શેવામાં આવશે

રૂ. ૧

૩. આ પા.

રમણેવી

(આવૃત્તી બીજી) ૦-૨-૦

ઉબ્બેણી માને સોમનાથનોધેરા.

„ ત્રીજી) ૦-૨-૦

તારા—મુંદરી.

„ ત્રીજી) ૦-૨-૦

શારદા.

„ ત્રીજી) ૦-૨-૦

લવ—કુશ.

„ બીજી) ૦-૨-૦

મનુ-મણી

„ પહેલી) ૦-૨-૦

શ્રી દેશી નાટક કંપની, લીમીટેડ.

અમદાવાદ.

